

Na Hluboké probíhá mistrovská retrospektiva doplněná Richterem, Estesem či Helnweinem

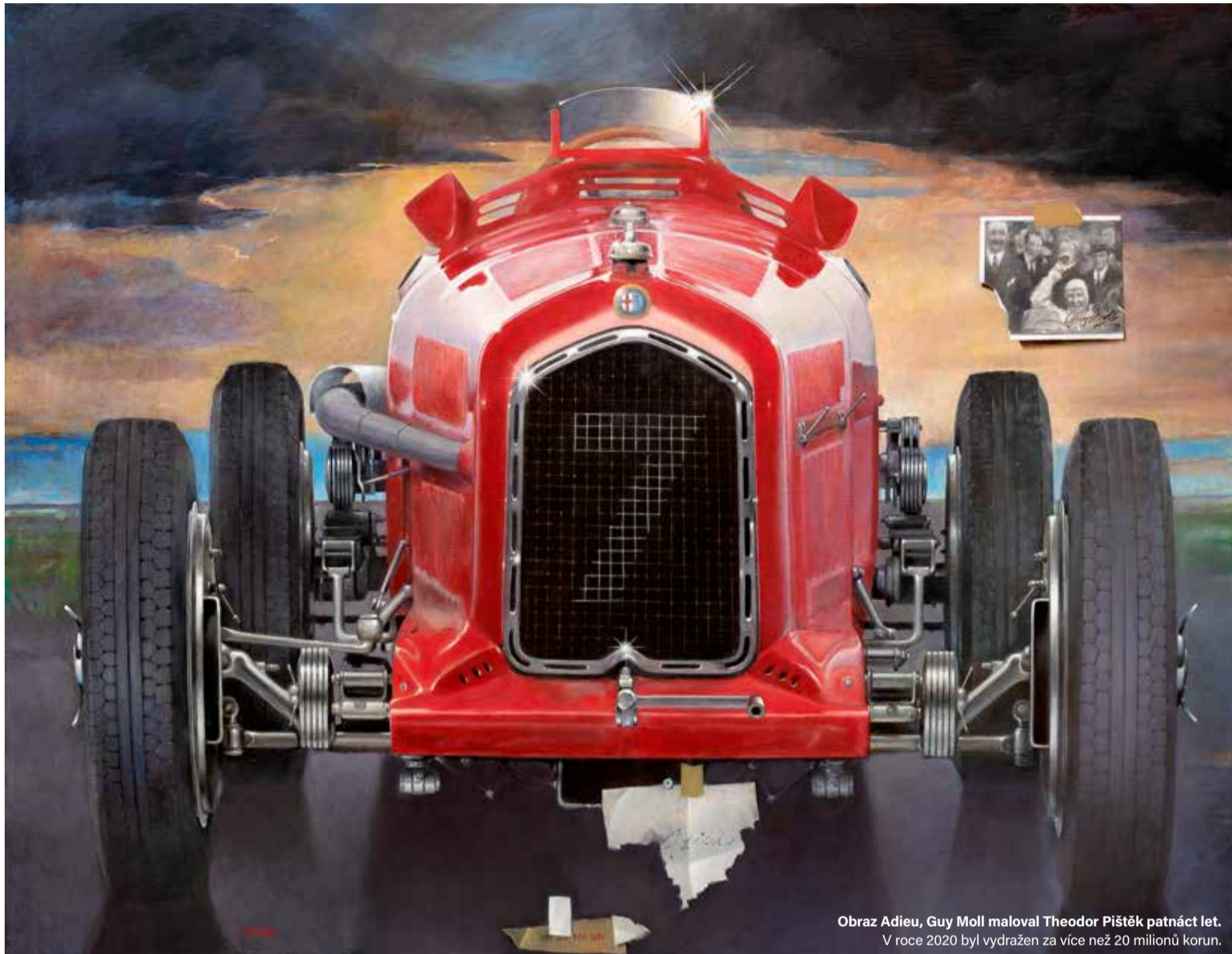
Senzační malíř Theodor Pištěk

Výstava Theodora Pištěka v Alšově jihočeské galerii na Hluboké patří k určujícím událostem letošní výtvarné sezony. Soustřeďuje obrazy malované ve fotorealistickém či hyperrealistickém stylu. Přehlídka přidává další přívlastek: nese název *Senzační realismus*.

PETR VOLF
spolupracovník Týdeníku FORUM

V někdejší zámecké jízdárně, která se proměnila ve významnou výstavní síň dalece přesahující hranice regionu, je vyklenut umělecký oblouk započatý ještě v první polovině sedmdesátých let minulého století, kdy vznikl obraz *Cena elegance*, a zastavený v roce 2017, v němž dokončil malbu *Adieu, Guy Moll*. Vesměs jsou k vidění mistrovská díla ze státních či soukromých sbírek, jaká se běžně nevystavují, a ve společném sousedství se jejich energie umocňuje.

Je dobré si připomenout, že obraz věnovaný automobilovému závodníkovi Guyu Mollovi s dominantně podaným červeným sportovním vozem Alfa Romeo, se stal nejdražším obrazem českého, dosud žijícího autora, neboť v roce 2020 byl na aukci vydražen za více než dvacet milionů korun. Malíř na něm pracoval dlouhých patnáct let a obraz okamžitě získal kultovní status. Zdaleka to není poprvé, co v souvislosti s Theodorem Pištěkem k takové situaci došlo. Těžko najdeme současného malíře, u něhož by byla obecná popularita, již

Obraz *Adieu, Guy Moll* maloval Theodor Pištěk patnáct let. V roce 2020 byl vydražen za více než 20 milionů korun.

dosáhl bez jakýchkoli marketingových podpůrných prostředků, a kvalita natolik vyvážená, jako se projevuje u něj. Jsme tudíž svědky pironozného kultu.

Pištěkovo dílo se vyznačuje touhou po dokonalosti, a to jak po technické, tak po obsahové stránce. Není formalista, jemuž by stačilo „perfektně malovat“ a jen s extrémní věrností, jakkoli i to je nesporné umění, opakovaně zrcadlit skutečnost. V tomto okamžiku jeho

tvorba teprve začíná: Jedná se jen o splnění základního předpokladu k tomu, aby se dostal za hranice viditelného světa a zprostředkoval divákovi setkání s čímsi nevidaným. Obrazy jsou totiž vybudovány v několika kompozičních plánech vytvářejících soudržný celek. Každý jejich detail natolik propracovaný, že by mohl teoreticky sehrát roli samostatného díla, což se projevuje při „izolaci“ a následném zvětšení některých fragmentů

obrazu. Pro umělce by něco podobného nepřicházelo v úvahu. Nechce jít zkratkou. Přesto jeho malby nepůsobí popisně, což bývá nejvíce problematické úskalí u většiny realistického způsobu zobrazování. Vzhledem k tomu, jak všechno podává samozřejmě a bravurně, tak ani ten nejpřísnější kritik neobviňuje Pištěka z „upovídání“. Je patrné, že především soustředěně prozkoumává prostor, ať už se v něm odehrává cokoli.

Ejhle člověk!

Nejznámější díla Theodora Pištěka pocházejí z prostředí automobilových závodů, formulí a s nimi spjatých událostí, které malíř důvěrně zná, neboť se roky účastnil jako aktivní jezdec soutěží v rallye nebo na okruzích. Na Hluboké nechybí obraz *Ecce Homo* namalovaný v roce 1983, když navrhoval kostýmy pro film Miloše Formana *Amadeus*, za nějž dostal o rok později od Americké filmové akademie Osca-

ra. Na čtvercovém formátu je zachycen jezdec v ohnivzdorné kukle stojící před levitujícím blokem motoru, který uspořádáním připomíná kříž. Jde o mysteriózní esenci moderního světa prostoupeného dramatičností, bolestí i pokorou. Stejně tak máme co do činění s důkazem neobyčejně přesné malby zpochybňující naši vizuální zkušenost, na což nás upozorňuje několik řezů na hřebtech rukou novodobého mučedníka a na plátně.

ČÍSLO TÝDNE

Za neuvěřitelných 31 dnů si pro miliardu dolarů na tržbách v tryskáči F14 dolétl velký comeback Toma Cruise **Top Gun: Maverick**, natočený s rozpočtem 170 milionů dolarů. Takže studio Paramount už má peníze pěkně zpátky

doma. A co je na celé věci ještě nejúžasnější? Snímek ty peníze vydělal bez pomoci Číňanů, kde vlada zakázala film distribuovat, a rovněž bez ruských kin, která mají díky sankcím od Hollywoodu pokoj na hezky dlouho.

VÝROK TÝDNE

„Je o svazácích. A zatímco dříve se hlídala vedoucí úloha strany, dnes se hlídá politická korektnost...“

Když **Marek Eben** uváděl na karlovarském festivalu *Žert*, restaurovaný film Jaromila Jireše podle románu Milana Kundery z roku 1968, neodpustil si odvážnou analogii. Místo starých svazáků, kteří znepřijemňují v *Žertu* životy jiných lidí, podle něj „povstali noví svazáci“. Mo-

derátor za svá slova dostal na sociálních naloženo, jakkoli přece řekl pouze to, co všichni víme. Totiž že se i na užitečnou společenskou změnu nalepí jakobíni, kteří nesnesou „žert“, urputně bojují za svatou věc, a kdo s jim připlepe do cesty, toho popraví.

ODCHOD TÝDNE

Margaret Keane
† 26. června

Ten příběh možná znáte z filmu *Big Eyes* Tima Burtona: Na přelomu padesátých a šedesátých let slavil malíř Walter Keane velký úspěch se svými obrazy dětí s velkýma očima. Stal se celebritou, jeho dílo se výborně prodávalo. Mělo to jeden háček – obrazy nemaloval on, ale jeho žena.

Ta se po rozvodu rozhodla, že odhalí pravdu, a vše dospělo a k soudu. Jeden z největších podvodů v historii výtvarného umění vyvrcholil, když soudce vyzval bývalé manžele, aby namalovali obraz přímo v soudní síni. Margaret Keane se dožila čtyřidevadesáti, zemřela minulý týden 26. června.

Pohled do výstavního prostoru, kde se stalo součástí expozice reálné Porsche 959, oblíbený vůz Theodora Pištěka. Vpravo obraz H.D z roku 2004.

Je to však zdání. Malíř nás vyzývá k zamyšlení nad tím, co je ještě skutečné, hmatatelné a co je jen pouhá iluze. Malířství bylo na této konfrontaci odnepaměti založeno, a pokud bychom ji opushtli, přijdeme o jednu z jeho nejzajímavějších poloh.

Ecce Homo je vedle srchovaného dialogu s realitou také existenciálním pojednáním, k němuž Pištěk ostatně neustále od počátků směřuje. Na Hluboké je vystavena vzácná série obrazů vystihujících tíživou situaci panující v sedmdesátých letech v normalizované společnosti, v níž lidé přicházeli o možnost svobodného projevu. V roce 1976 namaloval *Rodinný portrét* jako tři zabalené, provazem převázané postavy na houpačce se stávající symbolem tehdejší bezvýchodnosti. Podob-

ně výmluvná je malba *Český horizont* s motivem protrženého obalu, skrze nějž nevidíme ani město ani krajinu, jak tomu bylo u malíře obvyklé, ale vnímáme jen černočernou tmou. Na dvojici autoportrétů u okna z roku 1981 zase nevidíme umělce, protože torzo, které jej má symbolizovat, je zahaleno, a tak jenom můžeme tušit, koho opravdu představuje. Zbavení člověka individuality je jedním ze základních principů totality, v níž malíř prožil, včetně německé okupace, více než polovinu života.

Světové souvislosti

Přesto byl ve své tvorbě aktuální. Nepřicházel o entuziasmus a držel krok se světem, dokázal se mu vyrovnat a stal se součástí mezinárodní scény. Proto je důležitě-

té, že tuto nezanedbatelnou okolnost, která je s odstupem patrná, výstava dokládá. Její součástí výstavy jsou obrazy pěti malířů, kteří se – podobně jako Theodor Pištěk – ve své tvorbě zabývali výjimečně propracovanou odezvou reality. Pravděpodobně neznámějším z nich je německý Gerhard Richter zastoupený malbou *Okno* z roku 1968, který byl jedním z prvních, kdo začal v průběhu šedesátých let minulého století osobitě interpretovat ať už rodinné, nebo novinové a časopisecké fotografie. Není bez zajímavosti, že jak Pištěk, tak Richter, se narodili v roce 1932, a i když pocházejí z odlišných světů, mají k sobě velmi blízko. Richterovo *Okno* se hladce „napojuje“ na Pištěkovy metafyzické kompozice z vnitřních prostor abstraktních architektur, jež jej přivedly až k nynějším hawkingovským vesmírným meditacím.

Dalšími soupeřícími expozičními mezinárodní a dobové souvislosti jsou Francouzi Jacques Monory (1924-2018) a Gérard Gasiorowski (1930), Američan Richard Estes (1932) nebo Rakušan Gottfried Helnwein (1948). Výstava tak nabízí nejenom obrazy v tom nejvlastnějším smyslu slova, ale též nástin soudobých dějin progresivního realistického malířství, které s velkou pravděpodobností nikdy nepříjde o své publikum. ■

Autoportrét u okna 1 zastupuje malířovu méně známou existenciální polohu.

DÍLO TÝDNE

Obraz, který ucítíte

Madridské muzeum Prado připravilo pro své návštěvníky vpravdě smyslnou atrakci. Obraz *Čich* z cyklu *Pět smyslů*, na němž pracovali v průběhu let 1617 a 1618 přátelé, věhlasní malíři Jan Brueghel a Peter Paul Rubens. Ize totiž inhalovat. Vědci na plátně identifikovali asi

osmdesát rostlin a květin, které se Gregorio Sola, senior parfumér věhlasné značky Puig a akademik z Perfume Academy, pokusil zrekonstruovat a čtyřmi difuzory je vhnal do místnosti 83, kde dílo visí. Nápad zřejmě inspirovala malířská přesvědčivost obrazu, kdy už v 17. století ti, kdož ho spatřili, přísahali, že z plátna vychází vůně jara.

7 UDÁLOSTÍ, KTERÉ SI NENECHTE UJÍT

FESTIVAL

1

Pohoda

„Pohodu se snažíme dělat se stejným přístupem, jako když někoho zvete k sobě domů na návštěvu. Chcete, aby se u vás cítil dobře, měl dobrý program, aby si měl kam sednout, a pokud chce, aby měl i kde přespat, připravíte dobré jídlo a pití a uděláte všechno pro to, aby

se cítil dobře i v koupelně či na záchodě. Potom můžete poslouchat kvalitní hudbu, tancovat, dívat se na filmy, debatovat o radostech i problémech vesmíru, probírat umění, každý co chce a jak chce.“ Takhle shrnul motto festivalu Pohoda jeho ředitel Michal Kaščák. Potvrzujeme, že ačkoli se na trenčínském letišti jedná každý rok o poněkud početnější návštěvu (i letos se očekává několik desítek tisíc hostů), vše se daří plnit. Na co se těšit? Třeba na **Nicka Cavea**, **Metronomy**, **The Libertines** či na výjimečný společný projekt **Midi Lidi** a **Laca Luceniče**, kteří zahrají „piesničky Mekocho Žbirku“. 7.–9. června.

KONCERT

3

Michael Kiwanuka

Britský soulový zpěvák s uhrančivým hlasem se do povědomí výrazněji dostal před jedenácti lety, kdy předskakoval na turné Adele. O rok později se stal vítězem prestižní ankety BBC Sound Of... A v roce 2017 se jeho písnička *Cold Little Heart* stala ústřední skladbou seriálu *Sedmilhářky*. Že mu to parádně hraje i naživo jsme se mohli přesvědčit ve stejném roce na Colours of Ostrava. **V úterý 12. června vystoupí v pražském Foru Karlín.**

FILM

6

Thor – Lásky jako hrom

Další marvelovka – už devětatdvacátá ze série Marvel Cinematic Universe. Tentokrát mimo jiné o Thorovi (to je ten s tím kladivem) a jeho expřítelkyni Jane Foster (to je také ta s tím kladivem) – hraje ji Natalia Portman. Roli galaktického zabijáka s výhrůžným jménem Gorr the God Butcher si vystříhl Christian Bale. Zárukou přiměřeně dobré zábavy mohlo být jméno režiséra: **Taika Waititi** předtím natočil třeba *Králička Jojo* nebo *Thor: Ragnarok*. V kinech od 7. července.

DOKUMENT

2

Yehudi Menuhin: Rodinný portrét

Na Netflixu si dejte zajímavý portrét jednoho z největších houslistů 20. století Yehudi Menuhina, hudebníka, kterého, když uslyšel jako dvanáctiletého hrát Albert Einstein, prohlásil prý pouze: „Vím, že **bůh na nebi je.**“ Ve filmu Tonyho Parkera z roku 1991 (hudebník zemřel v roce 1999), perli jednak virtuos na svůj nástroj, jednak jeho druhá žena Diana Gould láskyplným humorem, jenž celý film pohání. Tak například: „(Yehudi) se narodil jako kočovník, jeho matka měla tatarskou krev. Někdy si připadám jako kus steaku pod jeho sedlem.“

KNIHA

5

Poslední prvotina

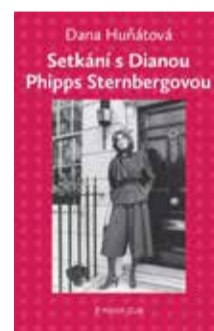
„Najednou se z lesa vyřítíl Sáša a všechno zkazil. Zase nastala známá scénka, Sáša ječel a řval ‚pomóóó vrazi! tak strašně, že z chat vyběhali lidi a jeden souseď přišel k chlápku, kteří byli evidentně zaskočený, protože Sáša nepřestával ječet. Jeden z nich řekl: ‚My jsme od Státní bezpečnosti, já vám ukážu průkaz, jenomže jak si chtěl sáhnout do náprsní kapsy pro ten průkaz, Sáša začal řvát: ‚K zemi, sahá pro pistoli!‘ a padl do trávy. Zase jsem se za Sášu děšně styděla, protože všechno probíhalo moc hezky, než se zjevil,“ píše **Olga Sozanská** ve skvělé knize vzpomínek nazvané *Poslední prvotina*. Jak je patrné z ukázky, Olga Sozanská, mimo jiné druhá žena výtvarníka Jiřího Sozanského, vzpomíná na krutou dobu i na útlak, kterému byla vystavena její rodina, s vtipem, nadhledem.

HISTORIE

4

Setkání s Dianou Phipps Sternbergovou

Narodila se v roce 1936 ve Vídni, již jako pětiden- ní cestovala na rodové sídlo v Zámukách. Když jí byl rok, odstěhovala se rodina na zámek v Častolovicích. Nemovitosti zabrali nacisté, později komunisté. Diana žila v Paříži, ve Spojených státech, na Jamajce a v Londýně. Prosadila se jako bytová designérka. Po revoluci působila na Hradě, spolupracovala Výbor dobré vůle. Pak se ale začala napl-

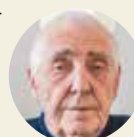
no věnovat **rekonstrukcím zámků v Častolovicích a Zámukách**. Životní příběh pozoruhodné dámy vypráví bývalá diplomatka Dana Huňátová na základě vzájemného setkávání. Není to čistě životopisná kniha – dočteme se v ní také o historii obou zámků a o osudu české šlechty ve 20. století.

DIVOKÁ KARTA

7

Jiří Pokorný: Rouen 44, představení o střetu názorů pro dvě úžasné herečky Chantal Poullain a Kláru Trojanovou v divadle Bolka Polívky. **Prodáná nevěsta** v Národním divadle s některými prvky muzikálového typu až show mě zdaleka nepohoršila, jak se přihodilo premiérovému publiku. Vřele doporučuju. Druhé vydání malé-

ho výběru z japonských haiku nazvané **Pár much a já**; nakladatelství Dharma-Galia v Praze. Možná by se jedná vešla: *Ať je radost / ať je smutek / tráva roste*. **Ale- na Ježková: Hovory s Pavlem Fischerem**, Vydavatelství Tichá srdce, Praha, 2022. Vtipně vedený rozhovor s moudrým člověkem.

Radkin Honzák, psychiatr

ping-pong...

... S písničkářem
**THOMEM
ARTWAYEM**

Jakou nejlepší radu vám dali rodiče?

Buď dobrý člověk.

Oblíbená budova?

Téměř každá vila z období první republiky.

Oblíbený předmět, který vezmete do ruky každý den?

French press.

Aplikace, kterou nejčastěji používáte?

Aplikace, kterou miluju, ale zároveň nesnáším kvůli malým odměnám pro interprety – Spotify.

Kde nejradši pijete alkohol?

V Itálii nebo v Řecku.

Oblíbený způsob přepravy?

Prázdná tramvaj. Nejlépe okolo 6.00 ráno, kdy je ještě opravdu prázdná. Jel jsem tak sice jen jednou, ale stálo to za to!

Kde jste byl nejdál od domova?

Austrálie.

Jaký talent byste chtěl mít?

Rozpoznat špatný nápad hned v zárodku.

Kterou webovou stránku navštěvujete nejradši?

Každá stránka, kde to nemají v rukou algoritmy.

Co podle vás počítač nikdy nenahradí?

Vědomí.

Co vás dokáže vytočit?

Prasknutí struny „G“ na kytáře.

Čeho se nejvíc bojíte?

Prasknutí struny „G“ na koncertě během koncertu.

Restaurace, kam se rád vracíte?

Café Sladkovský ve Vršovicích.

Činnost, kterou jste nikdy nedělal, ale chtěl byste ji zkusit?

Dirigovat orchestr. A pak třeba taky řídit autobus.

Jídlo, na které byste se ve vězení těšil nejvíc.

Lasagne od mé ženy.

Váš hrdina?

Každý člověk, který prožil i přes nepřízeň osudu život tak, že má i v osmdesáti letech chuť do života.

Kterou knížku právě čtete?

Vědění pro nejisté časy od Alana Wattse.

Kterou píseň byste si přál složit?

Gravity od Johna Mayera.

Co vám v poslední době hraje v hlavě?

Rusalka od Dvořáka.

Kdo by vás měl hrát ve filmu?

Joaquin Phoenix zamlada.

Co vás právě teď napadlo?

Že bych si měl jít ještě pro jedno kafe.

Průběžná zpráva z karlovarského festivalu

Kuciak, kníže, covid a ti další

Žert

„Vy vidíte před sebou pořád ten les rukou, když vás vylučovali z fakulty,“ říká laborant v podání Evalda Schorma Ludvíku Jahnovi v podání Jiřího Somra ve filmu *Žert*. Asi by se tvůrci *Žertu* režisér Jaromil Jireš a scenárista Milan Kundera divili, jak velký les rukou se zvedl před světovou premiérou digitálně restaurované verze tohoto filmu na filmovém festivalu v Karlových Varech, když se moderátor Marek Eben zeptal, kdo film ještě neviděl. Byl evidentně množstvím *Žertu* neznalých diváků překvapený.

MARTINA VACKOVÁ
Karlovy Vary

Na přelomu let 1968 a 1969, kdy byl *Žert* uvedený nakrátko do kin, než byl zavřený do trezoru, se odehrává český soutěžní film *Slovo*. Natočila ho jako svůj třetí film režisérka Beata Parkanová, která před čtyřmi lety potěšila festival svým citlivým komorním příběhem *Chvilky* s Jenověfou Bokovou v hlavní roli osamělé dívky. *Slovo* na rozdíl od *Chvilky* řeší poměrně konvenčně téma, jak velké dějiny mávají s osudy malých lidí. Možná má režisérka smůlu, že festival letos uvedl právě *Žert*, film s podobnou tematikou, a přitom s rozdílnou propracovaností a originalitou vyprávění příběhu. Tohle *Slovo* nemá. Velká témata a velké emoce servíruje tak okatě, že divákovi na rozdíl od *Žertu* neprojdou pod kůži.

Hranice lásky, druhý český soutěžní film v hlavní soutěži, působí atraktivněji, už proto, že se zabývá problematikou polyamorie. Na scénáři se podílela i herečka v hlavní roli Hana Vagnerová. Dlouholetý pár si pomalu rozvolňuje limity svých důvěrností, a pro oba platí stejná otázka – kde je ta hranice, která už se nepřekračuje, a zda ji mají oba nastavenou stejně. Co začíná nevině, může mít dalekosáhlé důsledky a destruovat vztah.

Kníže hledá dceru

Dánsko-americko-český dokument *Kuciak: Vražda novináře* (režie Matt Sarnecki) mapuje případ vraždy slovenského novináře Jána Kuciaka a jeho snoubenky Martiny Kušnírové. Je to přehledně vystavený film, který mnohým lidem objasní, o co vlastně šlo, co je vyšetřeno a kdo a za co je, a nebo není souzen či odsouzen. Za půl roku bude mít film premiéru i v českých kinech.

Dotek politiky v sobě má i další dokument *Můj otec, kníže*, který pojednává o vzájemném vztahu otce a dcery. Tím otcem je kníže Karel Schwarzenberg. Jeho dcera Lila Schwarzenbergová v roli spolurežisérky společně s Lukášem Sturmlem pět let natáčela dokument, jímž se snaží přiblížit ke svému uzavřenému otci. Lila mluví sama na kameru, načež záznam pouští otci a dává mu příležitost, aby jej komentoval. Ve výsledku jde o dojemný a pečlivý dokument, a pokud je to film, na který jste se dostali náhodou, museli jste z něj odcházet s pocitem příjemného překvapení.

Ozvěny covidu

Jakkoli se covid ještě nevzdal, pandemie a virus už začínají pronikat i do celovečerních filmů a Karlovy Vary ukázaly první filmové reflexe na tato témata. A poměrně zdařilé. Za všechny jmenujme srbsko-katarský dokument *Ještě jedno jaro* o epidemii pravých neštovic v Jugoslávii v roce 1972. Jde o poslední epidemii pravých neštovic v Evropě, než se je v roce 1980 podařilo úplně vymýtit. Film trasuje prvního nakaženého pravými neštovicemi v Kosovu a dokumentuje jeho cestu, nákazu dalších lidí a postupné vlny neštovic. Jde o téměř detektivní pátrání s prvky medicínského thrilleru, to celé okomentované hlasem profesora Zorana Radovanoviće, který byl v roce 1969 shodou okolností očkovan a díky tomu epidemii přežil bez úhony. Film ukazuje, jak lidi ve velkém zachraňovala vakcinace. Není pochyb o tom, že snímek má být analogií ke covidové pandemii, která Evropu ochromila v roce 2020. Samotný režisér Mladen Kovačević přiznal,

že měl točit v březnu 2020 svůj další film a pandemie jeho plány zcela odbourala. Hledal tedy téma, které by se v té době natočit dalo.

Ze země, která se dnes možná chvěje v obavě, zda ji Putin napadne, nebo ne, přijel do Varů neotřelý snímek *Vlastní pokoj*. Tou zemí je Gruzie a děj se odehrává v Tbilisi během pandemické uzávěry. Lidé na ulicích chodí v rouškách a pandemie je v životech hrdinů více nebo méně přítomná. Ale to není nejdůležitější – zásadní je vztah dvou spolubydlících, které před sebou postupně odhalují svá tajemství. Čtyřicetiletá Tina, vyobcovaná z rodiny své i rodiny svého manžela, se nastěhuje do podnájmu ke svobodomyšlné Megi, a ta jí postupně ukáže, že lze žít nezávisle na mužích. A v tom je kus odvahy ve společnosti s patriarchálním uvažováním. Z Gruzie tak přišel svěží, moderní, a navíc sexuálně odvážný film o mileniálech, který velmi pravděpodobně skončí na seznamu gruzínských cenzorů. ■

Slovo

Zkamenělí svatebčané nad řekou Ohří

Svatošské skály jsou ideálním cílem rodinného výletu

Než se bystré vody Ohře setkají v lázeňském městě Karlovy Vary s říčkou Teplou, proplouvají v občasných peřejích malebným údolím se žulovými skalami. Jmenuje se Svatošské skály. Naleznete je proti proudu pár kilometrů od karlovarského předměstí Doubí. Výjimečně romantickou procházku však nabízí i cesta z opačné strany od městečka Loket. Anebo je možné sem také doplnout lodí; v okolí Lokte je možné si půjčit raft.

CTIRAD VESELÝ
spolupracovník Týdeníku FORUM

Starobylé město Loket se stejnojmenným gotickým hradem je ideálním výchozí bodem. Řeka Ohře toto město na vysokém kopci obtéká takřka dokonalým obloukem. Snadno bránitelné místo přilákalo osadníky již v prehistorických dobách, kdy zde bylo hradiště. Stavba hradu a města je pak spojena s přemyslovskými králi Václavem I. a Přemyslem Otakarem II. Na hradě učinil jako batole své první krůčky pozdější císař Karel IV., který tady žil nějaký čas s matkou Eliškou Přemyslovnou, později zde byl králem Janem Lucemburským uvězněn, aby se nedostal do rukou nepřátelské šlechty. Město vyniká renesančními, barokními a klasicistními domy německých měšťanů, jejichž potomci byli vyhnáni po druhé světové válce. Místo si zamiloval německý básník Johann Wolfgang Goethe, kterému později vztyčili před vstupem do historického centra města pomník. Goethe v Lokti oslavil své 74. narozeniny a se svojí přítelkyní Theodorou Ulrikou von Levetzov odsud putoval ke Svatošským skalám. Potkal ji o dva roky dříve, v roce 1821, v Mariánských Lázních. O milostné povaze vztahu sedmnáctileté šlechtické slečny a o 55 let staršího básníka mnozí nepochybují, ale sama Theodora vždy trvala na tom, že šlo pouze o duchovní přátelství.

Ženich, Nevěsta a Muzikanti

Řeka Ohře si mezi Loktem a Doubím prorazila cestu hlubokým kaňonem a působením vody, zimy a větru vzniklo na levém břehu žulové skalní město. Při pohledu z druhé strany řeky, kam lze přejít po houpacím mostě, visícím na ocelových lanech,

vypadají skalní věže seřazené za sebou jako svatební procesí. První skála se proto jmenuje *Ženich a Nevěsta*, před nimi zprava vidíme *Pátera*. Následují *Svědkové*, *Muzikanti*, opodál je pak *Tchán a Tchyně* a také skála *Zámek*. Ještě o kus dále stojí v lese jako solitér skalní věž *Samotář*. Na skály se můžete dívat z milé restaurace *Jan Svatoš*, kde čepují Plzeňský Prazdroj a polotmavé pivo Karel IV. Restaurace se specializuje na tradiční polévky. Fantastická je zejména zdejší bramboračka s hříbkem, ale také zelňačka s klobásou a kulajda. Podnik se jmenuje Jan Svatoš po legendárním sedláckovi, k němuž se váže tato původně německá pověst:

Za časů vlády Vohburgů našel chudý sedlák při cestě za robotou na loketský hrad, v místech dnešního Horního Slavkova, novorozené-

ho chlapce. Vzal jej s sebou a předal miminko markraběnce Janě. Ta se hošika ujal a pokřtila ho jménem Jan. Po svém nálezci nosil příjmení Svatoš. Dospěl ve statného jinocha, který nalezl zalíbení ve vědách. Jednou zduřmaně seděl u břehu Ohře a hleděl do jejich vln. Najednou se z nich vynořila krásná víla a pravila: „Znám tvé tužby a naučím tě všemu, po čem prahneš. Ale musíš mi slíbit, že se nikdy nezaslíbíš jiné ženě.“ Svatoš byl její krásou i slibem očiřovaný, a tak nabídku přijal. Po čase jej však slib začal mrzet. Potkal dívku, do níž se zamiloval, a toužil si ji vzít za ženu. Spoléhal na to, že pomocí kouzel zlomí předchozí slib. Počala se chystat svatba. Svatební průvod stál před oltářem a zbývalo jen říci svá „ano“. Náhle se však zjevila ona víla a pomocí kletby proměnila celý svatební průvod ve skály.

Indiánské koně v Dětském ráji

O půl kilometru směrem k Lokti najdeme restauraci *U Dvořáků*, kde je také rodinný areál vhodný k přespaní ve srubech. *Dětský ráj* je řešený v duchu souladu s přírodou a děti se zde mohou vyskákat na obří vzduchové trampolíně či se projet na indiánském koníku. Výjimečnost areálu spočívá v tom, že tady provozovatelé chovají indiánské koně plemene Appaloosa. Sedět lze u krbu v občerstvení *U Indiána* nebo na terase s výhledem na Ohří.

Ke Svatošským skalám půjdete volnou chůzí z města Loket kolem Ohře necelé dvě hodiny. Na kole zde budete za 30 až 40 minut. Zpět se můžete vracet obtížněji a o trochu delší cestou přes Kozí vrchy. S obědem u skal a zábavou v *Dětském ráji* jde o ideální program pro větší část letního dne. ■

Další tipy v západních Čechách:

Goethova vyhlídka nad Karlovými Vary:

Nedaleko liduprázdného futuristického karlovarského letiště najdete na vysokém kopci fantaskní stavbu – 42 metrů vysokou vyhlídku. Pro princeznu Štěpánku Belgickou, ženu rakouského následníka trůnu Rudolfa ji postavili v letech 1888–9 vídeňští architekti Ferdinand Fellner a Hermann Helmer. Rozhledna má již čtvrtý název: Nejdříve se jmenovala Štěpánka, poté nesla jméno česko-německého spisovatele Adalberta Stiftera a po II. světové válce ji místní komunisté nazvali Stalinova. Po zborcení kultu osobnosti v roce 1957 konečně dostala jméno po německém básníkovi, který odtud kdysi také obdivoval krásné výhledy.

Kokotské rybníky u Plzně

Kraj zvaný vtipně Kokotsko slibuje milovníkům přírody krásnou odpolední procházku kolem Horního kokotského rybníka a Dolního kokotského rybníka. Vyrazit sem můžete z plzeňského předměstí Nová Huť, kde najdete zajímavé vily. Pak půjdete pěšinou kolem pramene Čůráček ke Kokotským rybníkům skrytým v lesích. Odpočinout si můžete na vrchu Kokotsko. Cestou je možné si na vymezovaných prostranstvích u rybníků opéct buřty.